

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Факультет політичних наук

Кафедра міжнародних відносин та зовнішньої політики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор
Юрій КОТЛЯР

“19” серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ

Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Розробник

Завідувач кафедри розробника

Завідувач кафедри спеціальності

Гарант освітньої програми

Декан факультету /директор інституту

(до якого відносяться спеціальності)

Начальник НМВ

Ірина ГАБРО

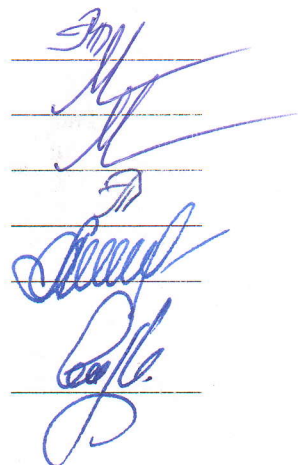
Олександр ШЕВЧУК

Олександр ШЕВЧУК

Ірина ГАБРО

Анастасія ХМЕЛЬ

Сергій ШКІРЧАК

Миколаїв – 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Аналіз зовнішньої політики	
Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»	
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Міжнародні відносини (з вивченням двох іноземних мов)	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)	
Статус дисципліни	нормативна	
Курс навчання	4	
Навчальний рік	2024-2025	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	6	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	8 кредитів / 240 годин	
Структура курсу: лекції семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	54	
	54	
	132	
Відсоток аудиторного навантаження	45 %	
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)		
Форма підсумкового контролю	іспит	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета дисципліни: є вивчення теоретико-методологічних засад, сутності, характеру та основних функцій аналізу зовнішньої політики; ознайомлення з історією зародження і розвитку зовнішньополітичної аналітики, основними етапами та принципами її проведення, формування у студентів знання про зовнішню політику держави як основну складову міжнародних відносин.

Завдання курсу:

- сформувати знання про методи аналізу зовнішньої політики, які дозволяють здійснювати її загальний аналіз на прикладі конкретної країни;
- ознайомлення студентів з основними чинниками, які впливають на процес формування зовнішньої політики;
- навчити встановлювати зв'язки між поточними подіями, знати засади зовнішньої політики, національні інтереси та поточний стан зовнішньополітичного курсу країн світу та України.

Очікувані результати навчання.

Студент повинен знати:

- предметну область та розуміння професійної діяльності (ЗК 4);
- національні інтереси України на міжнародній арені (СК 8);
- природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці (РН 03);
- природу та механізми міжнародних комунікацій (РН 05);
- структуру, типи та функції зовнішньої політики;
- механізм вироблення і реалізації зовнішньої політики.

Студент повинен вміти:

- зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя (ЗК 2);
- працювати в міжнародному контексті (ЗК 5);
- застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 7);
- виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій (СК 1);
- здійснювати комунікацію та інформаційно-аналітичну діяльність у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами) (СК 12);

- аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини (СК 13).
- збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій (РН 8);
- здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні (РН 11);
- використовувати сучасні цифрові технології, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій (РН 14).

3. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Сутність термінів «політика», «зовнішня політика», «аналіз ЗП» та проблема їх наукового дефініювання	2	2	6
2	Еволюція аналізу зовнішньої політики як наукового напрямку	2	2	5
3	Зовнішня політика і зовнішньополітична діяльність: середовище і суб'єкти	2	2	5
4	Методологічні основи аналізу зовнішньої політики держав; методи, прийоми, засоби аналітичних досліджень зовнішньої політики	2	2	5
5	Природа і функціональність зовнішньої політики	2	2	5
6	Чинники, що впливають на формування та реалізацію зовнішньої політики держави	2	4	6
7	Національний інтерес як основа зовнішньої політики держави	2	4	6
8	Еліта та її вплив на політику держави	2	2	5
9	Значення суб'єктивного чинника в державному управлінні.	2		6
10	Інституційний механізм реалізації зовнішньої політики	4	4	5
	Система та механізми реалізації зовнішньої політики держави	4		6
11	Ідеологічні концепції і доктрини у зовнішній політиці	4	4	5
12	Інструменти зовнішньої політики	4	4	6

	Зовнішньополітичний потенціал держави	4	2	6
13	Моделі прийняття зовнішньополітичних рішень	4	4	5
14	Роль розвідувальних служб у формуванні та реалізації зовнішньої політики держави	4	6	5
15	Особливості формування розвідувальних технологій в епоху глобалізації		2	6
16	Зовнішньополітична тактика та стратегія	2	4	5
	Зовнішньополітичний аналіз в структурі органів управління	2	4	5
17	Роль «мозкових центрів» у розвитку зовнішньої політики	4		5
	Всього за курсом	54	54	108

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

№	Тема заняття / план
1	Сутність термінів «політика», «зовнішня політика», «аналіз ЗП» та проблема їх наукового дефініювання 1. Специфіка понять «політика» та «зовнішня політика». Співвідношення зовнішньої і внутрішньої політики держави. 2. Дефініювання зовнішньої політики у працях Дж. Франкела, В. Веллейса, П. Мак-Гоуена. Класифікаційні схеми Й. Беллєрса, Я. Петрася, Дж. Розенау 3. Трактатування поняття «аналіз ЗП»
2	Еволюція аналізу зовнішньої політики як наукового напрямку 1. Етапи становлення аналізу зовнішньої політики та їх сутність. 2. Виклики глобалізації для аналізу зовнішньої політики. Співвідношення традиційної та нової парадигм у аналізі зовнішньої політики. 3. Основні вітчизняні та зарубіжні аналітичні осередки та школи
3	Зовнішня політика і зовнішньополітична діяльність: середовище і суб'єкти 1. Функції зовнішньої політики 2. Критерії ефективності зовнішньополітичної діяльності. 3. Роль «середовища» у процесі формування і реалізації зовнішньополітичної діяльності. 4. Суб'єкти міжнародних відносин, суб'єкти зовнішньої політики та суб'єкти зовнішньополітичної діяльності. Концепція «акторів». 5. Принципи і критерії суб'єктності. Типологія суб'єктів зовнішньої політики.

4	Методологічні основи аналізу зовнішньої політики держав; методи, прийоми, засоби аналітичних досліджень зовнішньої політики 1. Методологічні підходи та вимоги до аналізу зовнішньої політики держав. 2. Класифікація аналітичних методів у зовнішній політиці.
5	Природа і функціональність зовнішньої політики 1. Співвідношення понять “світове лідерство” і “світове панування”. 2. Характерні риси держави – світового лідера.
6	Чинники, що впливають на формування та реалізацію зовнішньої політики держави 1. Об’єктивні (фізичні) чинники, що визначають зміст зовнішньої політики держави 2. Суб’єктивні (нефізичні) чинники, що визначають зміст зовнішньої політики держави
7	Національний інтерес як основа зовнішньої політики держави 1. Поняття “національний інтерес”, його складові. 2. Способи і форми реалізації національного інтересу.
8	Еліта та її вплив на політику держави 1. Еліта як соціальний феномен, її значення в житті суспільства. 2. Роль еліти у процесі формування зовнішньополітичного курсу держави і прийняття зовнішньополітичних рішень.
9	Значення суб’єктивного чинника в державному управлінні. 1. Основні стилі державного управління (законодавчий, демократичний, ліберальний). 2. Стиль управління китайського лідера Сі Цзіньпіна 3. Стилі управління українських президентів
10	Інституційний механізм реалізації зовнішньої політики 1. Вищі органи державної влади, їхні повноваження у сфері зовнішньої політики. Постійні і тимчасові органи у сфері зовнішньої політики. 2. Парламент, його компетенції. 3. Роль глави держави у міжнародних відносинах, його конституційні повноваження у сфері зовнішньої політики.
11	Інституційний механізм реалізації зовнішньої політики 1. Уряд і глава уряду, їх компетенції. Форми дипломатичної діяльності урядів. 2. Міністерство закордонних справ, його місце у системі державного механізму реалізації зовнішньої політики
12	Система та механізми реалізації зовнішньої політики держави 1. Інституційний механізм реалізації зовнішньої політики. Загальна характеристика. 2. Інститути та механізми зовнішньої політики США.
13	Система та механізми реалізації зовнішньої політики ЄС. 1. Інституційний механізм спільної зовнішньої політики Європейського Союзу: Європейська Рада, Європейська Комісія, Європейський Парламент, Високий представник ЄС із закордонних справ і політики безпеки, Європейська служба зовнішніх дій, Політична та безпекова служба Комітет. 2. Основні цілі та механізми спільної зовнішньої політики ЄС.
14	Ідеологічні концепції і доктрини у зовнішній політиці 1. Роль ідеології у формуванні основних засад зовнішньої політики держави. 2. “Ізоляціонізм” 3. “Солідаризм”
15	Ідеологічні концепції і доктрини у зовнішній політиці 1. Ліберальний інтернаціоналізм”. 2. “Філософія виживання (Дипломатія виживання)” 3. “Планетаризм”.

16	Інструменти зовнішньої політики 1. Поняття та сутність інструменту зовнішньої політики. 2. Війна як інструмент зовнішньої політики. 3. Дипломатія як інструмент зовнішньої політики.
17	Інструменти зовнішньої політики 1. Економічні інструменти зовнішньої політики. 2. Санкції.
18	Зовнішньополітичний потенціал держави 1. Елементи зовнішньополітичного потенціалу: економічна сила, економічний вплив, воєнна сила, воєнний вплив, ідеологічний (морально-психологічний) вплив, культурно-науковий вплив, політичний вплив. 2. Коаліції держав та реалізація потенціалу держави.
19	Зовнішньополітичний потенціал держави 1. Залежність між зовнішньополітичним потенціалом та статусом держави 2. Силевий/несилевий вплив та зовнішньополітичний потенціал держави.
20	Моделі прийняття зовнішньополітичних рішень 1. Поняття процесу розробки та прийняття зовнішньополітичних рішень 2. Лінійно-циклічні моделі прийняття зовнішньополітичних рішень 3. Умови прийняття зовнішньополітичних рішень у кризових ситуаціях.
21	Моделі прийняття зовнішньополітичних рішень 1. Модель організаційного процесу 2. Моделі "колективного" процесу прийняття зовнішньополітичного рішення. 3. Умови прийняття зовнішньополітичних рішень у кризових ситуаціях.
22	Роль розвідувальних служб у формуванні та реалізації зовнішньої політики держави 1. Основні завдання розвідки та інструменти їх виконання. Засоби збору розвідувальної інформації. 2. Предмет дослідження криптології. Значення криптографії і криптоаналізу для політики держави.
23	Роль розвідувальних служб у формуванні та реалізації зовнішньої політики держави 1. Контррозвідка, її основні завдання і сфера діяльності. Функції і засоби контррозвідки. 2. Основні функції розвідки. 3. Механізм діяльності розвідувальної служби, проблеми і перешкоди в її роботі.
24	Зовнішньополітична тактика та стратегія 1. Зовнішньополітичні акції та їх типи. 2. Тактичні операції у зовнішній політиці та їх типи. 3. Зовнішньополітична тактика. Зовнішньополітична стратегія.
25	Зовнішньополітичний аналіз в структурі органів управління 1. Аналітичні центри: «фабрики думки». 2. Етапи формування „фабрик думки”. Класифікації „фабрик думки”. 3. Вплив дослідницьких наукових центрів на прийняття зовнішньополітичних рішень.
26	Роль «мозкових центрів» у розвитку зовнішньої політики 1. Вплив «фабрик думок» на формування зовнішньої політики США. 2. Аналітичні центри в країнах ЄС.

27	Роль «мозкових центрів» у розвитку зовнішньої політики 1. Участь «фабрик думок» у формуванні зовнішньої політики країн Азії. 2. Українські аналітичні центри та їх роль у зовнішній політиці нашої держави.
----	--

4.2. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять

№	Тема заняття / план
1	Сутність термінів «політика», «зовнішня політика», «аналіз» та проблема їх наукового дефініювання 1. Співвідношення зовнішньої і внутрішньої політики держави. 2. Ідеалістичний підхід до сутності поняття «зовнішня політика». 3. Трактатування поняття «зовнішня політика» представниками реалістичної школи міжнародних відносин. 4. Трактатування поняття «аналіз ЗП»
2	Еволюція аналізу зовнішньої політики як наукового напрямку 1. Етапи становлення аналізу зовнішньої політики та їх сутність. 2. Виокремлення напрямків аналізу зовнішньої політики. 3. Співвідношення традиційної та нової парадигм у аналізі зовнішньої політики. 4. Основні вітчизняні та зарубіжні аналітичні осередки та школи
3	Зовнішня політика і зовнішньополітична діяльність: середовище і суб'єкти 1. Функції зовнішньої політики 2. Критерії ефективності зовнішньополітичної діяльності. 3. Роль «середовища» у процесі формування і реалізації зовнішньополітичної діяльності. 4. Суб'єкти міжнародних відносин, суб'єкти зовнішньої політики та суб'єкти зовнішньополітичної діяльності. Концепція «акторів». 5. Принципи і критерії суб'єктності. Типологія суб'єктів зовнішньої політики.
4	Методологічні основи аналізу зовнішньої політики держав; методи, прийоми, засоби аналітичних досліджень зовнішньої політики 1. Методологічні підходи та вимоги до аналізу зовнішньої політики держав. 2. Класифікація аналітичних методів у зовнішній політиці.
5	Природа і функціональність зовнішньої політики 1. Співвідношення понять «світове лідерство» і «світове панування». 2. Характерні риси держави – світового лідера. 3. Біологічний і психологічний підходи до трактування зовнішньої політики у працях Дж. Фулбрайта, Г. Моргентау, І. Горовіца, Х. Болдуїна, Дж. Бернарда.
6	Чинники, що впливають на формування та реалізацію зовнішньої політики держави 1. Об'єктивні (фізичні) чинники, що визначають зміст зовнішньої політики держави, відносять 2. Суб'єктивні (нефізичні) чинники, що визначають зміст зовнішньої політики держави, відносять
7	Чинники, що впливають на формування та реалізацію зовнішньої політики держави 1. Стиль державного управління, його співвідношення з політичним режимом та вплив на формування зовнішньої політики держави. 2. Основні стилі державного управління (директивний, демократичний, ліберальний). 3. Гендерний підхід при аналізі діяльності керівників держави
8	Національний інтерес як основа зовнішньої політики держави 1. Складові поняття «національний інтерес».

	2. Характеристика національних інтересів держави 3. Визначення пріоритетності національних інтересів. 4. Захист національних інтересів держави в умовах війни
9	Національний інтерес як основа зовнішньої політики держави 1. Національні інтереси України 2. Концепція національної безпеки України.
10	Еліта та її вплив на політику держави 1. Еліта як соціальний феномен, її значення в житті суспільства. 2. Філософське трактування поняття “еліта”. 3. Співвідношення еліти і правлячого класу в державі. 4. Типи еліт, їхні функції. 5. Роль еліти у процесі формування зовнішньополітичного курсу держави і прийняття зовнішньополітичних рішень.
11	Інституційний механізм реалізації зовнішньої політики 1. Парламент, його компетенції. 2. Роль глави держави у міжнародних відносинах, його конституційні повноваження у сфері зовнішньої політики. 3. Уряд і глава уряду, їх компетенції. Форми дипломатичної діяльності урядів.
12	Інституційний механізм реалізації зовнішньої політики 1. Міністерство закордонних справ, його місце у системі державного механізму реалізації зовнішньої політики 2. Організація діяльності дипломатичної служби. 3. Роль спеціалізованих органів державного управління у реалізації зовнішньої політики. 4. Значення роботи закордонних органів держави для її зовнішньополітичної діяльності.
13	Ідеологічні концепції і доктрини у зовнішній політиці 1. Внутрішні чинники життєдіяльності держави та їх вплив на зовнішню політику. 2. Визначення ідеології, її сутність. 3. Функції ідеології в суспільстві. 4. Роль ідеології у формуванні основних засад зовнішньої політики держави.
14	Ідеологічні концепції і доктрини у зовнішній політиці 1. “Ізоляціонізм” 2. “Солідаризм”, “Ліберальний інтернаціоналізм”. 3. “Філософія виживання (Дипломатія виживання)” 4. “Планетаризм”.
15	Інструменти зовнішньої політики. 1. Війна як інструмент зовнішньої політики. 2. Дипломатія як інструмент зовнішньої політики. 3. Економічні санкції як інструменти зовнішньої політики.
16	Інструменти зовнішньої політики. 1. Енергетична дипломатія. 2. Віртуальна дипломатія у зовнішній політиці. 3. Інформаційний тероризм як інструмент зовнішньої політики. 4. Стратегічне партнерство як інструмент зовнішньої політики.

17	Зовнішньополітичний потенціал держави 1. Ресурсний потенціал держави. Внутрішній та зовнішній потенціал держави. 2. Елементи зовнішньополітичного потенціалу: економічна сила, економічний вплив, воєнна сила, воєнний вплив, ідеологічний (морально-психологічний) вплив, культурно-науковий вплив, політичний вплив.
18	Моделі прийняття зовнішньополітичних рішень 1. Лінійно-циклічні моделі прийняття зовнішньополітичних рішень 2. Моделювання процесу прийняття рішень Г. Аллісона: аналіз підходів та критика. 3. Модель раціонального актора (Rational Actor Model, RAM).
19	Моделі прийняття зовнішньополітичних рішень 1. Модель організаційного процесу 2. Моделі "колективного" процесу прийняття зовнішньополітичного рішення. 3. Умови прийняття зовнішньополітичних рішень у кризових ситуаціях.
20	Роль розвідувальних служб у формуванні та реалізації зовнішньої політики держави 1. Виникнення та еволюція розвідувальних служб. 2. Основні завдання розвідки та інструменти їх виконання. Засоби збору розвідувальної інформації. 3. Сутність розвідки зв'язку. 4. Предмет дослідження криптології. Значення криптографії і криптоаналізу для політики держави.
21	Роль розвідувальних служб у формуванні та реалізації зовнішньої політики держави 1. Характеристика таємних операцій розвідувальної служби, відповідальність за їх здійснення. 2. Призначення і функції резидентури. 3. Контррозвідка, її основні завдання і сфера діяльності. Функції і засоби контррозвідки. 4. Проблема політизації розвідки
22	Роль розвідувальних служб у формуванні та реалізації зовнішньої політики держави 1. Розвідувальна здатність Європейського Союзу, її особливості і перспективи. 2. Співпраця розвідувальних служб Великої Британії і США у межах англо-американських "особливих відносин" як приклад ефективної і взаємовигідної міждержавної кооперації у розвідувальній галузі. 3. Бернський клуб, специфіка його діяльності. 4. Найвищі пріоритети американської розвідки на сучасному етапі. 5. Українська розвідка та зовнішня політика України.
23	Особливості формування розвідувальних технологій в епоху глобалізації 1. Стратегічна розвідка як інформаційна основа зовнішньої політики держави. 2. Інформація стратегічної розвідки, її основні елементи. 3. Поняття інформаційної діяльності розвідки. Порівняння інформаційної діяльності з науковою роботою. 4. Інформаційні документи стратегічної розвідки, їхнє призначення.
24	Зовнішньополітична тактика та стратегія 1. Зовнішньополітичні акції та їх типи. 2. Тактичні операції у зовнішній політиці та їх типи. Зовнішньополітична тактика. 3. Зовнішньополітична стратегія. Формування зовнішньополітичної стратегії.

25	Зовнішньополітична тактика та стратегія 1. Стратегічні операції. 2. Стратегічне партнерство та його параметри. 3. Типологія стратегічного партнерства. 4. Етапи зовнішньополітичної стратегії України.
26	Зовнішньополітичний аналіз в структурі органів управління 1. Аналітичні центри: «фабрики думки». Етапи формування „фабрик думки”. 2. Класифікації „фабрик думки”. 3. Вплив дослідницьких наукових центрів на прийняття зовнішньополітичних рішень.
27	Зовнішньополітичний аналіз в структурі органів управління 1. Провідні «фабрики думки» у світі. 2. Українські аналітичні центри в зовнішньополітичній сфері.

4.3. Завдання для самостійної роботи

Відповідь на семінарському занятті – це активна участь у обговоренні всіх питань, що виносяться на семінар, підкріплення доповіді цитатами та посиланнями на літературу. Вільне володіння матеріалом доповіді, що дозволяє задавати та відповідати на питання по темі.

Контрольна робота – завдання, яке виконується безпосередньо за темами лекційних занять і проводиться відповідно до кількості розділів. В ній мають бути розкриті основні аспекти одного з варіантів, дана характеристика різних складових даної теми згідно плану лекції. Контрольна робота складається із 3-х питань.

Індивідуальна робота — це чітко структурована письмова роботи. Виконується на аркушах А4 (шрифт Times New Roman 14, інтервал 1,5, поля 2, 2, 2, 1; нумерація сторінок обов’язкова) зшивається. Загальний обсяг має бути не менше 5 сторінок і не більше 15 сторінок.

Індивідуальна робота

Оцініть ефективність зовнішньої політики ...

1. США за президента Дж. Буша-старшого
2. США за президента Б. Обама
3. США за президента Д. Трампа.
4. США за президента Джо Байдена.
5. ФРН за канцлера А. Меркель.
6. ФРН за канцлера О. Шольца.
7. Франції за президенства Н. Саркозі.
8. Франції за президенства Е. Макрона.
9. Польщі періоду президентства Б. Комаровського.
10. Польщі періоду президентства А.Дуди.
11. Великобританії за прем’єр-міністра Б. Джонсона.

12. Країни на Ваш вибір за обраний Вами період перебування при владі президента/прем'єр-міністра/канцлера

Вимоги до індивідуальної роботи:

- друкований текст, обсяг 5-15 сторінок;
- список використаних джерел;
- наявність посилань на цитування, таблиці, статистичні матеріали;
- висловлювання власної думки.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Розміщення елементів курсу на освітній платформі Moodle
Використання проектора.

Підсумковий контроль

Питання на іспит

1. Проблема дефініювання поняття “зовнішня політика”. Найпоширеніші інтерпретації.
2. Внутрішня і зовнішня політика. Питання взаємообумовленості.
3. Трактуювання зовнішньої політики у працях Дж. Франкела, В. Мадісона і В.Шахова, В. Веллейса.
4. Типи адаптації держави до зовнішнього середовища за Я. Петрасем.
5. Типи зовнішньої політики Дж. Розенау.
6. Основні тенденції розвитку міжнародних відносин. Типи поведінки держави на міжнародній арені.
7. Національний інтерес, його природа. Основні складові національного інтересу.
8. Основні функції і засоби зовнішньої політики. Засоби реалізації зовнішньої політики.
9. Особливості суб’єктивного чинника у державному управлінні.
10. Основні стилі державного управління.
11. Сутність поняття “еліта”, її функції в суспільстві.
12. Співвідношення еліти і правлячого класу в державі. Типи еліт.
13. Роль еліти у процесі формування зовнішньополітичного курсу держави.
14. Вплив внутрішньодержавних чинників на формування зовнішньої політики.
15. Інструменти зовнішньої політики держави.
16. Функції глави держави у сфері зовнішньої політики.
17. Повноваження парламенту та уряду в процесі вироблення і здійснення зовнішньої політики.
18. Структура та основні функції міністерства закордонних справ.
19. Значення роботи закордонних органів держави для її зовнішньополітичної діяльності.
20. Розвідувальні служби держав, їхні основні операції.
21. Значення роботи закордонних органів держави для її зовнішньополітичної діяльності.
22. Основні функції розвідки. Проблема несанкціонованого витоку інформації.
23. Таємні операції розвідувальної служби.
24. Основні підрозділи розвідки за кордоном та їхні функції.
25. Основні функції стратегічної розвідки. Розвідувальна інформація.
26. Поняття інформаційної роботи розвідки, порівняння з науковою діяльністю.
27. Принципи інформаційної роботи розвідки.
28. Аналітичні центри: «фабрики думки». Етапи формування „фабрик думки”.
29. Елементи зовнішньополітичного потенціалу: економічна сила, економічний вплив, воєнна сила, воєнний вплив, ідеологічний (морально-психологічний) вплив, культурно-науковий вплив, політичний вплив.
30. Методологія та методика аналізу зовнішньої політики.
31. Вищі органи державної влади, їхні повноваження у сфері зовнішньої політики.
32. Постійні і тимчасові органи у сфері зовнішньої політики.
33. Парламент, його компетенції.
34. Роль глави держави у міжнародних відносинах, його конституційні повноваження у сфері зовнішньої політики.
35. Уряд і глава уряду, їх компетенції. Форми дипломатичної діяльності урядів.
36. Міністерство закордонних справ, його місце у системі державного механізму реалізації зовнішньої політики
37. Лінійно-циклічні моделі прийняття зовнішньополітичних рішень
38. Моделювання процесу прийняття рішень Г. Аллісона: аналіз підходів та критика.
39. Модель раціонального актора (Rational Actor Model, RAM).
40. Чинники, що впливають на формування та реалізацію зовнішньої політики держави

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський)

Спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Семестр 8

Навчальна дисципліна _____ Аналіз зовнішньої політики

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ № 1

1. Сутність поняття “еліта”, її функції в суспільстві.
2. Національний інтерес, його природа. Основні складові національного інтересу.

Затверджено на засіданні

кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики

Протокол № _____ від « _____ » листопада 20__ року

Завідувач кафедри _____ **О.В. Шевчук**Екзаменатор _____ **І.В. Габро**** Відповідь на кожне питання білету оцінюється 15 балів максимум***6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання****Денна форма****Графік контрольних заходів та рейтингова шкала оцінювання (8 семестр)**

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Усні відповіді на семінарських заняттях	2*27=54
2	Індивідуальна робота	6
3	Іспит	40
	Всього	100

1. Відповідь на семінарі оцінюється за 2-бальною шкалою, де:

Оцінка 2 бали ставиться у випадку:

студент вільно володіє, визначеними програмою, знаннями й уміннями;
 правильно і в достатній кількості добирає необхідні для відповіді факти;
 висловлює власне ставлення до навчального матеріалу;
 відповідь чітка і завершена;
 мова добра.

Оцінка 1 бал ставиться у відповідності з попередніми вимогами, але:

студент має незначні ускладнення при використанні визначених програмою знань і умінь;
 при доборі фактів припускається незначних помилок;
 власне ставлення студентом висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності;
 мова добра.

Оцінка 0-0,5 бали ставиться в разі незнання більшої частини матеріалу, відсутності будь-якої логіки викладу, а саме:

аргументація слабка;
 є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках;
 мова спрощена;

студент не володіє необхідними для здійснення завдання уміннями;
головного фактичного матеріалу не знає.

2. Індивідуальна робота оцінюється:

6 балів – роботу оформлено відповідно до вимог, вступ структурований (має актуальність, мету, об'єкт, предмет, завдання дослідження та його структуру), література оформлена відповідно до вимог; розділи розкривають тему; висновки є авторськими.

4-5 балів -роботу оформлено відповідно до вимог, вступ структурований (має актуальність, мету, об'єкт, предмет, завдання дослідження та його структуру), є помилки в оформленні літератури; розділи розкривають тему; висновки є частково авторськими.

2-3 балів - роботу оформлено відповідно до вимог, у вступі відсутні деякі структурні елементи, є помилки в оформленні літератури; розділи розкривають тему; висновки є частково авторськими.

0,5-1 балів - розділи розкривають тему; висновки є частково авторськими; оформлення виконано близько до вимог, але з помилками.

5. Допуск до іспиту – 20 балів.

Відповідність підсумкових семестрових рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

9. Список рекомендованої літератури

Список рекомендованої літератури

Базова

1. Гончаренко О.М. Глобальні моделі і футурологічні утопії. Київ, 1983. 158 с.
2. Горбатенко В.П. Політичне прогнозування: теорія, методологія, практика. Київ: Генеза, 2006.
3. Декларація про державний суверенітет України // Верховна Рада України і Інститут законодавства. – К., 1996. – Т. 1 – Ст. 462.
4. Жовква І.І. Стадії процесу прийняття зовнішньополітичних рішень / І.І. Жовква // Науковий вісник Академії муніципального управління: серія «Управління», Вип. 3, 2013. – С. 113-120.
5. Закон України “Про основні напрями зовнішньої політики України” // Голос України. 1993. – 24 липня.
6. Коваленко А.О. Політичний аналіз і прогнозування. Київ: Наук. світ, 2002.
7. Мадіссон В., Шахов В. Сучасна українська геополітика: Навч. посібник. Київ, КНЕУ, 2003. 208 с.
8. Перепелиця Г. Українсько–російські відносини у форматі «Великого договору» // Зовнішня політика України – 2008: стратегічні оцінки, прогнози та пріоритети. – К.: Стилосо, 2009.
9. Седляр Ю.О. Аналіз та прогнозування зовнішньої політики: навчальний посібник / Ю.О. Седляр. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2010. - 272 с.
10. Седляр Ю.О., Стадніченко О.І. Зовнішньополітичний аналіз: предметне поле дослідження та етапи становлення // POLITICUS: науковий журнал. 2016. №1. С. 228-231.
11. Стратегія національної безпеки України. Затверджено Указом Президента України від 12 лютого 2007 року № 105/2007/. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/5728.html>
12. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України: підручник для вищих навч. закладів / Л. Д. Чекаленко. - К. : Либідь, 2006. - 712 с.
13. American Foreign Policy and Process. / Ed. Rourke J. – N.Y., 1992. – 430 p.
14. British foreign policy: tradition, change, and transformation / Smith M., Smith S., White B. – Routledge, 1988. 287 p.
15. British foreign policy since 1997 // House of Commons Library. 2008. 23 June. URL: <http://www.parliament.uk/commons/lib/research/rp2008/rp08-056.pdf>
16. Garrison J. Foreign Policy Analysis in 20/20: a Symposium. // International Studies Review. 2003. № 5. P. 155-202.
17. Nye J. Soft power URL: http://www.foreignpolicy.com/Ning/archive/archive/080/SOFT_POWER.PDF
18. Rosenau J. International Politics and Foreign Policy. N.Y., 1969.
19. Manski C. Communicating uncertainty in policy analysis. // PNAS. April 16. – 2019. p. 116-122.
20. Weimer D., Vining A. Policy Analysis: Concepts and Practice. New York, 2017. 470. p

Додаткова

1. Barry Buzan. Richard Little. International Systems in World History / Remaking the Study of International Relations. - Oxford University Press, 2000.
2. Cochran M. Normative Theory in International Relations. A Pragmatic Approach. - Cambridge University Press, 1999.
3. Double-Edged Diplomacy: International Bargaining and Domestic Politics. Ed. by P.B.Evans, H.K.Jacobson and R.D.Putnam Berkeley, 1993.

4. McGrew Anthony J. Lewis Paul U. Global Politics. Globalization and the Nation-State. Polity Press, 1992.
5. Nye J. Bound to Lead: The Changing Nature of American Power. N.Y., 1990.